

Lausuntopyyntö on suljettu eikä siihen voi enää antaa lausuntoja

Nettiäänestystyöryhmän väliraportti

Vastausaika on päättynyt: 29.8.2014

Lausuntopyynnön taustatiedot

Johdanto

Johdanto

Oikeusministeriön nettiäänestystä valmisteleva työryhmä pyytää lausuntoja väliraporttiinsa ensisijaisesti tämän pilottivaiheessa olevan lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta. Tarkoituksena on saada käyttökokemuksia palvelun jatkokehittämistä varten.

Oikeusministeriö on asettanut nettiäänestystä valmistelevan työryhmän 15.11.2013 alkavaksi ja 30.1.2015 päättyväksi toimikaudeksi. Tarkoituksena oli, että perinteisten äänestystapojen rinnalle kehitetään sähköiseen asiointiin perustuva äänestystapa, nettiäänestys (so. äänestäminen tietoverkon välityksellä valvomattomissa olosuhteissa), ja siten edistetään perustuslaissa turvattujen vaali- ja osallistumisoikeuksien käyttämistä.

Nettiäänestystyöryhmä on antanut väliraportin 11.6.2014. Väliraporttiin voi tutustua osoitteessa: <http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1402314698804.html>

Jakelu

Jakelu:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Electronic Frontier Finland ry
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunnan lämpölaitos
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki

Lausunto annettu: 27.8.2014

Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeenkosken kunta
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isonkyrön kunta
Itsenäisyyspuolue
Jalasjärven kunta
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta

Lausunto annettu: 5.8.2014

Lausunto annettu: 22.8.2014

Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansallinen Kokoomus
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Kommunistinen Työväenpuolue
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsnäsön kunta
Kosken TI kunta
Kotkan Kaupunki
Kouvola kaupunki
Kristiinankaupunki

Lausunto annettu: 20.8.2014

Lausunto annettu: 29.8.2014

Lausunto annettu: 23.7.2014

Lausunto annettu: 27.8.2014

Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuntaliitto, Kuntaliitto
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Köyhien Asialla
Köyliön kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Laukaan kunta
Lavian kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö, LVM
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luodon kunta
Luumäen kunta
Luvian kunta
Maalahden kunta
Maaningan kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta

Lausunto annettu: 28.8.2014

Lausunto annettu: 28.8.2014

Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Mustasaaren kunta
Muuramen kunta
Muutos 2011
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nastolan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Närpiön kaupunki
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Perussuomalaiset
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta

Lausunto annettu: 29.8.2014

Lausunto annettu: 27.8.2014

Lausunto annettu: 27.8.2014

Piraattipuolue
Pirkkalan kunta
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki

Lausunto annettu: 25.8.2014

Lausunto annettu: 11.8.2014

Lausunto annettu: 27.8.2014

Lausunto annettu: 29.8.2014

Lausunto annettu: 28.8.2014

Sievin kunta	
Siikaisten kunta	
Siikajoen kunta	
Siikalatvan kunta	
Siilinjärven kunta	
Simon kunta	
Sinivalkoinen Rintama	
Sipoon kunta	
Siuntion kunta	
Sodankylän kunta	
Soinin kunta	
Someron kaupunki	
Sonkajärven kunta	Lausunto annettu: 29.7.2014
Sotkamon kunta	
Sulkavan kunta	
Suomen Keskusta	Lausunto annettu: 28.8.2014
Suomen Kommunistinen Puolue	
Suomen Kristillisdemokraatit	Lausunto annettu: 22.8.2014
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	
Suomen Työväenpuolue STP	
Suomussalmen kunta	
Suonenjoen kaupunki	
Svenska folkpartiet i Finland	
Sysmän kunta	
Säkylän kunta	Lausunto annettu: 25.8.2014
Taipalsaaren kunta	
Taivalkosken kunta	Lausunto annettu: 21.8.2014
Taivassalon kunta	
Tammelan kunta	
Tampereen kaupunki	
Tarvasjoen kunta	
Tervolan kunta	
Tervon kunta	
Teuvan kunta	Lausunto annettu: 19.8.2014
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry	
Tohmajärven kunta	
Toholammin kunta	
Toivakan kunta	
Tornion kaupunki	
Turun kaupunki	
Tuusniemen kunta	
Tuusulan kunta	
Tyrnävän kunta	
Ulvilan kaupunki	
Urjalan kunta	
Utajärven kunta	Lausunto annettu: 21.8.2014
Utsioen kunta	

Uudenkaarlepyyn kaupunki
Uudenkaupungin kaupunki
Uuraisten kunta
Vaalan kunta
Vaasan kaupunki
Valkeakosken kaupunki
Valtimon kunta
Valtiovarainministeriö, VM
Vantaan kaupunki
Varkauden kaupunki
Vasemmistoliitto
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Vihreä liitto
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunto annettu: 19.8.2014

Aikataulu, Vastuuvalmistelijan yhteystiedot:

Aikataulu

Lausuntoa pyydetään 29.8.2014 mennessä ensisijaisesti tämän palvelun kautta tai sähköpostitse oikeusministerio@om.fi tai postitse osoitteeseen Oikeusministeriö, PL 25, 00023 Valtioneuvosto.

Vastuuvalmistelijan yhteystiedot:

Heini Huotarinen, ylitarkastaja, oikeusministeriö, sähköposti etunimi.sukunimi@om.fi, puh. 02951 50127.

Vuosilomalla 29.7.2014 asti.

Asiasanat, Linkit

Asiasanat

Vaalit

Osallistuminen

Kunnat

Linkit

<http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1402314698804.html> -
Nettiäänestystyöryhmän väliraportti

Lausunnonantoaika on päättynyt ja lausunto on suljettu 05.09.2014

Lausunnonantajien lausunnot (69)

Lausuntopyyntö

Lausuntokohtia: 7 ▼

1.

Työryhmä katsoo, että nettiäänestysjärjestelmä voidaan kehittää neuvoa-antaviin kunnallisiin kansanäänestyksiin. Koska kirjeäänestys on jo käytössä, nettiäänestys ei muuttaisi äänestäjän asemaa valvomattomissa olosuhteissa äänestämisen osalta. Lisäksi, kun kyse on neuvoa-antavasta äänestyksestä, mahdolliset virheet eivät olisi tuloksen kannalta yhtä kohtalokkaita kuin vaaleissa. Kunnan valtuuston niin päättäessä nettiäänestys voisi kunnallisessa kansanäänestyksessä korvata nykyisin yleisesti käytetyn kirjeäänestyksen.

Nettijärjestelmän käyttöä voisi myös pilotoida kunnallisten kansanäänestysten lisäksi joidenkin kunnallisten toimijoiden, kuten nuorisovaltuustojen tai vanhusneuvostojen vaaleissa. Myönteisten kokemusten kautta luottamusta järjestelmään voitaisiin kasvattaa vähitellen.

Nettiäänestyksen käyttöönotto kunnallisissa neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä edellyttää muutoksia neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä säädettyyn lakiin (656/1990). Koska kansanäänestysmenettelyn keskeisistä yksityiskohdista noudatetun käytännön mukaan säädetään lain tasolla, lainvalmistelutyö on järkevää ajoittaa toteutettavaksi yhtä aikaa äänestysjärjestelmän kehittämisen kanssa. Tästä syystä työryhmän väliraporttia ei ole kirjoitettu hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä esittää, että työtä nettiäänestysjärjestelmän kehittämiseksi jatketaan. Tavoitteena olisi ottaa nettiäänestys käyttöön neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä ja että sitä varten osana oikeusministeriön demokratiaverkkopalveluja toteutetaan nettiäänestysjärjestelmä, joka on kuntien käytettävissä ilman eri korvausta.

Nettiäänestystä ei käytettäisi kunnallisissa neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä, mikäli äänestys järjestetään vaalien yhteydessä.

Mitä mieltä olette nettiäänestysmahdollisuuden käyttöönotosta kunnallisissa kansanäänestyksissä?

Uskotteko, että kunnassanne säilytettäisiin kirjeäänestysmahdollisuus nettiäänestyksen rinnalla?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ En osaa sanoa

Järjestäisikö kuntanne useammin kunnallisia kansanäänestyksiä, jos kuntien käytettävissä olisi maksutta nettiäänestysjärjestelmä?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ En osaa sanoa

2.

Työryhmä katsoo, että turvallisen nettiäänestysjärjestelmän kehittäminen yleisissä vaaleissa käytettäväksi olisi mahdollista, mutta se vaatii merkittäviä rahallisia panostuksia. Nettiäänestys otettaisiin vaaleissa käyttöön muiden äänestystapojen rinnalle, joten nettiäänestyksen käyttöönotto lisäisi vaalien kustannuksia. Nettiäänestyksen etuja, kuten erilaisten äänestäjryhmien parempi osallistaminen ja sähköisen käyttöliittymän tuomat mahdollisuudet parempiin käyttökokemuksiin, pitäisi arvioida suhteessa järjestelmän kehitys- ja ylläpitokustannuksiin.

Nettiäänestysjärjestelmän kustannukset pitää arvioida erikseen kokonaisuutena huomioiden myös ennakkoäänestämisyjärjestelmän nykykustannukset ja niiden vähentämispotentiaali pitkällä aikavälillä. Nettiäänestysjärjestelmän kustannukset eivät ole kertaluonteisia investointeja, vaan järjestelmä edellyttää jatkuvaa ylläpitoa sekä uusiin teknologioihin sopeutumista ja uhkakuviin varautumista. Ennen nettiäänestysjärjestelmän käyttöönottoa nettiäänestystyöryhmä jatkaa työtä toimivan mallin kehittämiseksi ja arvioi käytettävissä olevien tietojen perusteella nettiäänestysjärjestelmän toteuttamiskustannuksia.

Nettiäänestysjärjestelmän kehittäminen on pitkä prosessi, joka edellyttää panostusta julkiselta hallinnolta sekä eri alojen asiantuntijoiden yhteistyötä. Työryhmä ehdottaa, että se selvittäisi syksyllä 2014 keinoja ja toimintatapoja nettiäänestysjärjestelmän kehitystyön organisoimiseksi. Työryhmä selvittäisi muun muassa mahdollisuutta kehittää nettiäänestystä yhteistyössä korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa sekä Norjan, Ruotsin ja Viron valtioiden kanssa.

Mitä mieltä olette suunnitelmista nettiäänestystyöryhmän jatkotyön osalta?

3.

Uuden äänestämistavan, nettiäänestyksen, käyttöönotossa on huolehdittava siitä, ettei vaaranneta nykyistä kansalaisten luottamusta vaalien ja kunnallisten kansanäänestysten toimittamiseen. Tämä edellyttää sitä, että äänestysjärjestelyillä mahdollisimman tehokkaasti

varmistetaan äänestyksen turvallisuus ja äänioikeutettujen vaalisalaisuuden sekä valinnanvapauden säilyminen.

Keskeisintä nettiäänestyksen onnistumisen kannalta on kansalaisten luottamus järjestelmään. Luottamusta tulee nettiäänestysjärjestelmän kehitystyössä rakentaa viestinnällä ja valmistelun avoimuudella. Luottamuksen saavuttamiseksi järjestelmän on oltava helppokäyttöinen ja kansalaisten on kyettävä mahdollisimman kattavasti ymmärtämään järjestelmän yleisiä toimintaperiaatteita. Kuitenkin on selvää, että uskottava nettiäänestysjärjestelmä on teknisesti niin edistynyt, että järjestelmän toiminnallisuuksien kattava tarkastelu edellyttää syvällistä asiantuntemusta tietojenkäsittelystä, tietoturvasta ja salaustieteestä. Kansalaisten on siltä osin luotettava asiantuntijoiden käsityksiin järjestelmän turvallisuudesta.

Järjestelmän kehittämisessä on asetettava tavoitteeksi, että nettiäänestysprosessi ja -ohjelmisto ovat avoimia ja että järjestelmässä on vain sellaisia toiminnallisuuksia, joita voidaan tarkastella. Äänestysjärjestelmän tulee olla valtion omistuksessa tai hallinnassa sekä äänestysjärjestelmän, mukaan luettuna lähdekoodi ja järjestelmän tekniset kuvaukset, tulee olla tarkastelua varten julkinen niin kansalaisille, järjestöille, asiantuntijoille kuin vaalitarkkailijoillekin.

Mitä mieltä olette luottamuksen merkityksestä nettiäänestykselle? Miten luottamusta voidaan rakentaa ja mitkä seikat voivat horjuttaa sitä?

Miten järjestelmän avoimuus voidaan parhaiten turvata?

Tuetteko nettiäänestystyöryhmän ehdotuksia?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ En osaa sanoa